2014

M.A. Part–II Examination

SANSKRIT

PAPER—VII

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

FIRST HALF [MARKS – 60]

1. आधुनिकबंगीय संस्कृतसाहिसे विरचितानां महाकाव्याना संक्षिप्तपरिचयो देयः । 12

अथवा

बंगीयसंस्कृतसाहित्ये श्रीजीव न्याय तीर्थस्य किमवदानम् प्रस्तूयताम ।

2. अधोलिखितेषु ग्रन्थेषु कयोश्चिर डयोः वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्याताम् : 4×2

a) बंगकीर्तिविधानम् b) भारतल क्षमीनाटकम्

c) चाणक्य विजयम् d) चिपिटकचर्वण्

3. बुद्धचरितमहाकाव्यस्य महाकाव्यत्वं कमं संगच्छते इति सयुक्तिकं प्रस्तूताम । 14

अथवा

भगवतः बुद्धदेवस्य जन्मवृत्तम् उपर्व्यताम् ।

4. अधोलिखितयोः श्लोकयोः कस्यचिदेकस्य सप्रसंगव्याख्या कार्या : 6

a) सा लुम्बनीनाम्नि बने मनोजे ध्यानप्रदे देववनादनूने ।
वासेच्छया प्राट पति प्रतीति सत्त्वानिभं दोहदमामनन्ति ॥

b) दीप्सा च धैर्येण च यो रराज बालो रविर्भूमिमिवावतीर्णः ।
तथाति दीप्तोऽपि निरीक्ष्यमाणो जहा चक्षूंषि यथा शशाङ्क ॥

5. राजः दिलोपस्य गुणवैशिष्ट्यम् उपवर्ण्यताम् । 14

अथवा

प्रथमसर्गस्य कथासारः प्रस्तूयताम् ।

6. अधस्तनयोः श्लोकयोः कस्यचिदेकस्य सप्रसंगं व्याख्या कार्या : 6

a) मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम् ।
पांशुलभ्ये फले लोभादुद्बाहुरिव वामनः ॥

b) शैशवेऽभ्यस्तविद्यानां यौवने विषयैषिणाम् ।
वार्धके मुनिवृत्तीनां योगेनान्ते तनुत्यजाम् ॥

SECOND HALF [MARKS – 40]

1. 'उत्तरामचरितम्' इति नाटकस्य छायासीता-नामकस्य तृतीयाङ्कस्य नाटकीयं वैशिष्ट्यमुल्लिख्य सम्यग् आलोच्यताम् । 14

अथवा

'उत्तरे रामचरिते भवभूतिर्विशिष्यते' इति पङ्क्तेः व्याख्या सोदाहरणं कार्या ।

2. सप्रसङ्ग संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्या करणीया : 6

लौकिकानां हि साधूनामर्थं वागनुवर्तते ।
ऋषीणां पुनराद्यानां वाचमर्थोऽनुधावति ॥

अथवा

वज्रादपि कठोराणि मृदुनि कुसुमादपि ।
लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुमर्हति ॥

3. अमरसिंहस्य चारित्रिकं वैशिष्ट्यं यद् अमरमङ्गलनाटके प्रतिफलितं तत् सरलया भाषया उपनर्ण्यताम् । 14

अथवा

'अमरमङ्गलम्' इति नाटकस्य रचयितृनाम किम् ? अत्र नाटके कीदृशी प्रस्तावना दृश्यते ? प्रस्तावनेयं यथार्था न वेति विचार्यताम् ।

4. सप्रसङ्ग संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्या कार्या : 6

आजीवनं भवदुपासनमेव धर्म-स्त्वदगौरवाय मरणञ्च सुखं यदीयम ।
तेषां त्वदभ्युदय-दर्शन-वि्चितानां मातर्दयस्व तनुजेषु भव प्रसन्ना ॥

अथवा

याते प्रताप तपने सहसा महास्तं मेवाभूमिरखिला निमिरावृतेयम् ।
अत्र स्थिताः सुविमला मणिदर्पणाश्च विम्बत्विषा विरहिता न तथा विभान्ति ॥

—o—